

Ευάγγελος ο Ποντικός: Μοναχική υποτύπωση που διδάσκει πως πρέπει να εκτελείται η άσκηση και η ησυχία (Φιλοκαλία)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

μονοπατι

Στο βιβλίο του προφήτη Ιερεμία λέγεται το εξής: «Να μην πάρεις γυναίκα σ' αυτόν τον τόπο, γιατί λέει ο Θεός για τα αγόρια και τα κορίτσια που γεννιούνται σ' αυτόν τον τόπο, ότι θα αρρωστήσουν και θα πεθάνουν (Ιερ. 16, 1-4). Τούτο είναι ένδειξη εκείνου που λέει ο Απόστολος: «Εκείνος που ήρθε σε γάμο φροντίζει για τα κοσμικά και πως να αρέσει στη γυναίκα και διαφέρει από τον άγαμο. και η γυναίκα που παντρεύτηκε φροντίζει τα του κόσμου και πως να αρέσει στον άνδρα» (Α' Κορ. 7, 32-34). Και είναι φανερό ότι εκείνο που είπε ο Θεός στον προφήτη Ιερεμία, το ότι δηλ. «θα αρρωστήσουν και θα πεθάνουν», δεν το είπε μόνο για τα αγόρια και τα κορίτσια που θα γεννηθούν από τον γάμο, αλλά ότι και οι σαρκικοί λογισμοί και οι επιθυμίες, που γεννιούνται μέσα στην καρδιά, μέσα στο νοσηρό και άρρωστο και διεφθαρμένο φρόνημα του κόσμου τούτου, θα πεθάνουν και αυτοί και δεν θα κληρονομήσουν την επουράνια ζωή. «Ενώ ο άγαμος», λέει ο Απόστολος, «μεριμνά τα του Κυρίου, πως θ' αρέσει στον Κύριο» και πως να γεννήσει τους αιθαλείς και αθάνατους καρπούς της αιώνιας ζωής.

Τέτοιος είναι ο μοναχός. Και τέτοιος πρέπει να είναι. Να απέχει από γυναίκα, να μη γεννά γιο ή θυγατέρα με την έννοια που είπαμε, αλλά να είναι σε όλη του τη ζωή στρατιώτης του Χριστού, ασώματος και αμέριμνος, μακριά από κάθε ανάμιξη σε σκέψεις ή υποθέσεις του κόσμου, όπως λέει και ο Απόστολος: «Κανένας που στρατολογείται δεν μπλέκει στα προβλήματα της ζωής, για να αρέσει σ' αυτόν που τον στρατολόγησε» (Β' Τιμ. 2, 4). Σ' αυτήν την κατάσταση να βρίσκεται ο μοναχός, αφού μάλιστα εγκατέλειψε όλα τα υλικά πράγματα του κόσμου και τρέχει προς τα καλά και ωραία τρόπαια της ησυχίας. Γιατί η άσκηση της ησυχίας είναι πολύ ωραία και καλή. Πράγματι πολύ ωραία και καλή. Ο ζυγός της είναι χρηστός και το φορτίο της ελαφρό (Ματθ. 11, 30). Γλυκός ο βίος της ησυχίας, η πράξη τερπνή.

Θέλεις λοιπόν αγαπητέ, να αναλάβεις το ζυγό του μοναχικού βίου και να σπεύδεις προς τα τρόπαια της ησυχίας; Άφησε τις φροντίδες του κόσμου, τις αρχές και τις εξουσίες, δηλαδή φύγε από την ύλη, γίνε απαθής, έξω από κάθε επιθυμία, για να μπορέσεις έξω από αυτά τα περιστατικά να ησυχάσεις όπως πρέπει. Γιατί αν δε

βγάλει κανείς τον εαυτό του έξω από αυτά, δεν θα μπορέσει να επιτύχει αυτή την πολιτεία. Και αν για χάρη της φιλοξενίας σου έρθει λογισμός για πολυτελή φαγητά, άφησέ τον κατά μέρος και μη πεισθείς διόλου σ' αυτόν, γιατί σου στήνει ενέδρα ο διάβολος. σου στήνει ενέδρα για να σε απομακρύνει από την ησυχία. Έχεις τον Κύριο Ιησού που κατηγορεί την ψυχή που φροντίζει για τέτοια, τη Μάρθα, και λέει: «Φροντίζεις και κοπιάζεις για πολλά, ενώ ένα είναι αναγκαίο», δηλαδή η ακρόαση του θείου λόγου. Γι' αυτό και λέει στη συνέχεια: «Ενώ η Μαρία διάλεξε το καλό μερίδιο που δεν θ' αφαιρεθεί απ' αυτήν»(Λουκ. 4, 41-42). Έχεις και το παράδειγμα της χήρας στα Σαρεφθά, με τι φιλοξένησε τον προφήτη(Γ' Βασιλ. 17, 9). Και αν έχεις μόνον ψωμί, και αν έχεις μόνον αλάτι, και αν μόνο νερό, μπορείς με αυτά να έχεις το μισθό της φιλοξενίας. Και αν δεν έχεις ούτε αυτά, και μόνον με καλή καρδιά υποδεχτείς τον ξένο και τον ωφελήσεις με τα λόγια σου, μπορείς επίσης να λάβεις το μισθό της φιλοξενίας. Έχει λεχθεί, ότι: «Ο λόγος είναι καλό μεγαλύτερο από δώρο»(Σ. Σειράχ 18, 17). Τέτοια πρέπει να φρονείς ως προς το ζήτημα της ελεημοσύνης. Μην επιθυμήσεις πλούτο για να κάνεις ελεημοσύνη στους φτωχούς. Γιατί και αυτό είναι απάτη του πονηρού που έρχεται από κενοδοξία και βάζει το νου να ανακατεύεται με πολλά πράγματα. Η χήρα του Ευαγγελίου, σύμφωνα με την μαρτυρία του Κυρίου Ιησού, μόνο με δυο λεπτά ξεπέρασε την προαίρεση και την δύναμη των πλουσίων, γιατί εκείνοι έριχναν στο γαζοφυλάκιο (χρηματοκιβώτιο) για τους φτωχούς από εκείνα που τους περίσσευαν, ενώ η χήρα έριξε όλα όσα είχε(Μαρκ. 12, 42). Όσον αφορά στα ρούχα, μην επιθυμήσεις να έχεις πολλά. Προνόησε μόνο για όσα χρειάζονται στο σώμα.

Άφησε στον Κύριο τη μέριμνά σου(Ψαλμ. 54, 23) και Αυτός θα φροντίσει για σένα. γιατί Αυτός νοιάζεται για μας(Α' Πετρ. 5, 7). Αν έχεις ανάγκη από τροφές ή ρούχα, μην ντραπείς να δεχτείς ό,τι οι άλλοι σου προσφέρουν. Το να μη τα δεχτείς είναι είδος υπερηφάνειας. Και αν και συ έχεις περισσεύματα, δίνε σ' εκείνον που στερείται. Έτσι θέλει ο Θεός να οικονομοούνται τα τέκνα Του, να δίνει ο ένας στον άλλο. Γι' αυτό ο Απόστολος γράφει: «Το περίσσευμά σας να συμπληρώνει το υστέρημα εκείνων, ώστε και το περίσσευμα εκείνων να συμπληρώσει το δικό σας υστέρημα και να γίνει ισότητα, όπως είναι γραμμένο: «Όποιος είχε πολλά, δεν περίσσεψε. κι όποιος είχε λίγα, δεν στερήθηκε»(Β' Κορ. 8, 13). Έχοντας λοιπόν τα αναγκαία για τον παρόντα καιρό, μη μεριμνάς για το μέλλον. ούτε για μια ημέρα ή εβδομάδα ή μήνες. Όταν ξημερώσει η αυριανή ημέρα, θα σου δώσει αυτή τα απαραίτητα, όταν μάλιστα εσύ ζητάς τη βασιλεία των ουρανών και τη δικαιοσύνη του Θεού, όπως λέει ο Κύριος: «Ζητείται τη βασιλεία του Θεού και τη δικαιοσύνη Του, και όλα αυτά θα σας δοθούν επιπλέον»(Ματθ. 6, 33).

Μην αποκτήσεις δούλο, μην τυχόν ο εχθρός μέσω αυτού προκαλέσει σκανδαλισμό και θορυβήσει το πνεύμα σου και ζητήσεις πολυτελέστερες τροφές. Τότε δε θα

μπορέσεις να φροντίζεις μόνο για τον εαυτό σου. Και αν ακόμη παρακινηθείς σε τέτοιο λογισμό για χάρη της σωματικής αναπαύσεως, εσύ να σκέφτεσαι το καλύτερο. και αυτό είναι η πνευματική ανάπαυση. Επειδή πράγματι η πνευματική ανάπαυση είναι ανώτερη από την σωματική. Και αν ακόμη σου έρθει η σκέψη να πάρεις δούλο για να τον ωφελήσεις, μην πεισθείς σ' ένα τέτοιο λογισμό. Γιατί αυτό δεν είναι δικό μας έργο, αλλά των κοινοβιατών πατέρων. Μόνο για τον εαυτό σου να φροντίζεις και ν' αγωνίζεσαι στη ζωή της ησυχίας. Μη θελήσεις να συγκατοικήσεις με ανθρώπους που έχουν υλικό φρόνημα και βρίσκονται σε περισπασμούς. ή μόνος σου να κατοικείς, ή μαζί με αδελφούς που δεν φρονούν τα υλικά, αλλά έχουν το ίδιο φρόνημα με σένα. Εκείνος που κατοικεί με ανθρώπους υλόφρονες και πολυάσχολους, οπωσδήποτε θα λάβει μέρος στις ασχολίες τους και θα γίνει δούλος ανθρωπίνων διαταγών, κι ακόμη θα λάβει οπωσδήποτε μέρος σε ματαιολογίες και σε όλα τα άλλα δεινά τους, οργή, λύπη, μανία για τα υλικά και φόβο των σκανδάλων. Και μη συμπαρασυρθείς σε μέριμνες γονέων και συγγενικές φιλίες, αλλά και τις συνεχείς συναναστροφές μαζί τους να αποφεύγεις μήπως σε αρπάξουν και σε αποτραβήξουν από την ησυχία του κελλιού σου και σε φέρουν στις δικές τους υποθέσεις και περισπασμούς. Γιατί ο Κύριος λέει: «Άφησε τους νεκρούς να θάψουν τους νεκρούς τους και συ ακολούθησέ με»(Ματθ. 8, 22).

Αν το κελί σου είναι σε τέτοιο μέρος ώστε να το φτάνουν εύκολα, φύγε από αυτό και μην το λυπηθείς και μην παρασυρθείς από την αγάπη προς αυτό. Όλα κάνε τα και κατόρθωνέ τα, για να μπορέσεις να ησυχάσεις και να ευκαιρείς και να φροντίζεις να βρεθείς μέσα στο θέλημα του Θεού και στον αγώνα κατά των αοράτων εχθρών. Αν δεν μπορείς εύκολα να ησυχάσεις στα μέρη σου, τότε πάρε την απόφαση να πας αλλού όπου θα είσαι άγνωστος, και πάνω σ' αυτή τη σκέψη να παρορμάς το λογισμό σου. Γίνε σαν ένας άριστος έμπορος, δοκιμάζοντας τα πάντα για την ησυχία και όσα είναι ήσυχα και χρήσιμα, αυτά να τα κρατάς με όλη σου τη δύναμη. Αλλά σου λέω, αγάπα τον ξενιτεμό, γιατί αυτός σε γλυτώνει από τα δεινά περιστατικά της πατρίδας σου και σε κάνει να απολαμβάνεις μόνο τα καλά της ησυχίας. Απόφευγε τη διαμονή στις πόλεις και εγκατέστησε στη διαμονή στην έρημο. Γιατί λέει ο άγιος Δαβίδ: «Να, έφυγα μακριά. εγκατάσταθηκα στην έρημο»(Ψαλμ. 54, 8). Αν είναι δυνατό, διόλου μην πατήσεις σε πόλη. Γιατί δε θα δεις εκεί τίποτε το καλό, τίποτε το χρήσιμο, τίποτε που να σε ωφελήσει στην ασκητική σου ζωή. Γιατί λέει πάλι ο άγιος: «Είδα να επικρατεί στην πόλη παρανομία και αντιλογία»(Ψαλμ. 54, 10).

Να επιζητείς λοιπόν τους ερημικούς και χωρίς περισπασμούς τόπους. Μη δειλιάσεις από το βούισμά τους. Αν δεις εκεί και φαντασίες δαιμόνων, μη φοβηθείς, ούτε να αποφύγεις το στάδιο της ψυχικής μας ωφέλειας. Υπόμεινε χωρίς φόβο και θα δεις τα μεγαλεία του Θεού, τη βοήθεια, την φροντίδα Του, και όλη την

πληροφορία περί της σωτηρίας σου. «Περίμενα υπομονετικά - λέει ο μακάριος άνθρωπος (Δαβίδ) - αυτόν που θα μ' έσωζε από λιποψυχία και από καταιγίδα»(Ψαλμ. 54, 9). Μη νικήσει την προαίρεσή σου επιθυμία ρεμβασμού, γιατί η περιπλάνηση με επιθυμία μεταβάλλει τον άκακο νου(Σ. Σολ. 4, 12). Από τον ρεμβασμό πολλοί πειρασμοί προκύπτουν. Να φοβάσαι το σφάλμα και να είσαι στέρεος και αμετακίνητος στο κελί σου. Αν έχεις φίλους, απόφευγε τις συχνές συναντήσεις τους. Γιατί αν τους συναναστρέφεις αραιά, θα είσαι πιο ωφέλιμος σ' αυτούς. Αν καταλάβεις ότι θα σε βλάψουν, καθόλου μην πλησιάζεις. Φίλους πρέπει να έχεις αυτούς που ωφελούν και βοηθούν στον ησυχαστικό σου βίο. Απόφευγε τις συναναστροφές των πονηρών και φιλόνηκων ανθρώπων και μη συγκατοικήσεις με κανέναν από αυτούς. Μένε μακριά από τις πονηρές προθέσεις τους, γιατί ούτε του Θεού γίνονται, ούτε καν παραμένουν κοντά. Οι φίλοι σου να είναι άνδρες ειρηνικοί, αδελφοί πνευματικοί, πατέρες άγιοι. Γιατί και ο Κύριος έτσι ονομάζει τους φίλους αυτούς: «Μητέρα μου και αδελφοί μου είναι αυτοί που κάνουν το θέλημα του ουράνιου Πατέρα μου»(Ματθ. 12, 49). Με ανθρώπους που απασχολούνται εδώ κι εκεί, μη συναναστρέφεται. Μην πας μαζί τους σε συμπόσιο, μην τυχόν και σε τραβήξουν στις απατηλές ασχολίες τους και σε οδηγήσουν μακριά από την προσήλωσή σου στο έργο της ησυχίας. Γιατί μπορούν να το κάνουν αυτό. Μη βάζεις το αυτί σου στα λόγια τους, και μην παραδεχτείς τις γνώμες τους, γιατί είναι πράγματι επιζήμιες. Ο πόνος και ο πόθος της καρδιάς σου να στρέφονται προς τους πιστούς της γης για να ζηλέψεις το πένθος τους. «Τα μάτια μου στρέφονται στους πιστούς της γης για να καθίσουν μαζί μου»(Ψαλμ. 100, 6), λέει ο Δαβίδ. Και αν κανείς από εκείνους που ζουν σύμφωνα με την αγάπη του Θεού σε προσκάλεσε να φάτε μαζί, και θέλεις να πας, πήγαινε, αλλά γύρισε το ταχύτερο στο κελί σου. Αν είναι δυνατό, μη κοιμηθείς ποτέ έξω από το κελί σου για να μείνει για πάντα μαζί σου η χάρη της ησυχίας και θα εκτελείς την ησυχαστική εργασία στο κελί σου χωρίς εμπόδια.

Μην επιθυμείς τα καλά και δαπανηρά φαγητά. «όποια σπαταλά, πέθανε αν και είναι ζωντανή»(Α΄ Τιμ. 5, 6), γράφει ο Απόστολος. Μη χορτάσεις με ξένα φαγητά, για να μην τα επιθυμείς και σου έρθει πόθος για τα ξένα τραπέζια, γιατί είναι γραμμένο: «Μην ξεγελαστείς από το χόρτασμα της κοιλιάς σου»(Παροιμ. 24, 15). Αν δεις ότι σε προσκαλούν συνεχώς έξω από το κελί σου, απόφευγε να πηγαίνεις, γιατί είναι επιζήμια η παραμονή έξω από το κελί σου. αφαιρεί τη χάρη, σκοτίζει το φρόνημα, μαραίνει το θείο πόθο. Παρατήρησε ένα κεραμικό σκεύος γεμάτο κρασί. όταν μείνει πολύ καιρό σε ένα μέρος ασάλευτο, κάνει το κρασί καθαρό κι ευωδιαστό, όταν όμως μετακινείται εδώ και εκεί, τότε το κρασί γίνεται στυφό και αηδιαστικό. Παρομοίωσε τον εαυτό σου λοιπόν με το κρασί και ωφελήσου από το παράδειγμα αυτό. Κόβε τις σχέσεις με τους πολλούς, μήπως ο νους σου περιπέσει σε δεινά περιστατικά και ταραξεί την ησυχαστική σου κατάσταση.

Φρόντιζε να εργάζεσαι αν είναι δυνατόν ημέρα και νύχτα, για να μην επιβαρύνεις κανέναν ή μάλλον και για να δίνεις σε άλλους, όπως συμβουλεύει ο Απόστολος Παύλος(Α΄ Θεσ. 2, 9), για να νικήσεις έτσι και το δαίμονα της ακηδίας και να αποδιώξεις και όλες τις άλλες επιθυμίες του εχθρού. Γιατί στην αργία είναι προσαρμοσμένος ο δαίμονας της ακηδίας, και όπως λένε, περικυκλώνεται από επιθυμίες όποιος δεν έχει εργασία(Παροιμ. 13, 4). Από την εμπορική δοσοληψία δεν θα διαφύγεις από την αμαρτία. Είτε λοιπόν πουλάς, είτε αγοράζεις, ζημιώσου λίγο από την αξία του πράγματος μήπως με το να απαιτείς την ακριβή τιμή, φτάσεις στους τρόπους της φιλοκέρδειας και καταντήσεις σ' εκείνα που βλάπτουν την ψυχή, δηλαδή σε φιλονεικίες, ψεύτικους όρκους, σε αλλαγή των λόγων σου, και μ' αυτά γίνεις πρόξενος ατιμίας και καταισχύνης στην έντιμη αξία του μοναχικού βίου. Γι' αυτό πρόσεχε στις δοσοληψίες σου. Αν προτιμάς το καλύτερο, και σου είναι δυνατόν, άφησε αυτήν την φροντίδα της δοσοληψίας σε άλλον έμπιστο άνθρωπο, για να μένεις καλόκαρδος και να έχεις χαρούμενες και αγαθές τις ελπίδες σου. Αυτά είναι τα αναγκαία για την ησυχία.

Και τώρα θα σου πω και όσα επακολουθούν στην ησυχία, και συ άκουε και κάνε εκείνα που σου λέω. Αφού καθίσεις στο κελί σου, συμάζεψε το νου σου και θυμήσου την ημέρα του θανάτου, δεξ το σώμα σου νεκρό, εννόησε τη συμφορά, πόνεσε, παρατήρησε καλά και αποστρέψου τη ματαιότητα του κόσμου. εννόησε τόσο τη μετριοπάθεια όσο και το ζήλο, για να μπορέσεις να μένεις, για πάντα στο σκοπό της ησυχίας και να μην εξασθενήσεις. Θυμήσου την κατάσταση στον άδη. Σκέψου, πώς άραγε είναι οι ψυχές στον άδη; Σε ποια πικρότατη σιωπή; Σε ποιον φοβερότατο στεναγμό; Σε πόσο μεγάλο φόβο και αγωνία; Σε ποια αναμονή; Θυμήσου την ακατάπαυστη οδύνη, το ψυχικό και ατελεύτητο δάκρυ. Αλλά θυμήσου και την ημέρα της αναστάσεως κατά την Δευτέρα Παρουσία και το πως θα

παρασταθούμε εμπρός στο Θεό. Να φαντάζεσαι το φοβερό και φρικώδες εκείνο δικαστήριο. Φέρε στο νου σου τι περιμένει όσους αμαρτάνουν. την αισχύνη και τη ντροπή ενώπιον του Θεού και του Χριστού Του, ενώπιον των αγγέλων, αρχαγγέλων, εξουσιών και όλων των ανθρώπων. Όλες τις κολάσεις, το αιώνιο πυρ, τον ατελεύτητο σκώληκα(Μαρκ. 9, 46), τον τάρταρο, το σκότος, το τρίξιμο των δοντιών(Ματθ. 8, 12), τους φόβους και τα βασανιστήρια. Φέρε τώρα στο μέσο και τα αγαθά που έχουν ετοιμαστεί για τους δικαίους. Παρρησία με το Θεό Πατέρα και το Χριστό, με όλους τους χορούς αγγέλων, αρχαγγέλων, εξουσιών και των λοιπών, βασιλεία ουρανών και τα χαρίσματά της, τη χαρά και την απόλαυση. Έχε στη μνήμη σου και τις δύο καταστάσεις. Και για την κρίση των αμαρτωλών στέναζε και δάκρυζε. Βάλε επάνω σου τα σημεία του πένθους από φόβο μήπως και συ είσαι με τους αμαρτωλούς. Για τα αγαθά που περιμένουν τους δίκαιους να χαίρεσαι, να αγαλλιός και να ευφραίνεσαι. Και φρόντισε αυτά να τα απολαύσεις κι από εκείνα να αποξενωθείς. Κοίταξε μη τα λησμονήσεις ποτέ, είτε μέσα στο κελί σου είσαι, είτε έξω, μην απομακρύνεις από αυτά το νου σου, για ν' αποφύγεις τουλάχιστον με αυτά τους ακάθαρτους και βλαβερούς λογισμούς.

Να νηστεύεις με όλη σου την δύναμη ενώπιον του Κυρίου. Αυτό θα καθαρίσει τις ανομίες σου και τις αμαρτίες σου(Ησ. 6, 7), αυτό λαμπρύνει την ψυχή, αγιάζει το φρόνημα, διώχνει τους δαίμονες και φέρνει τον άνθρωπο κοντά στο Θεό. Αφού φας μια φορά την ημέρα, μην επιθυμήσεις και δεύτερη φορά, για να μη γίνεις πολυδάπανος και τaráξεις το φρόνημά σου. Και από αυτό θα μπορέσεις να εξοικονομείς τα αναγκαία για έργα αγαθοεργίας και να νεκρώσεις του ίδιου του σώματός σου τα πάθη. Αν γίνει συνάντηση αδελφών και είναι ανάγκη να φας και δυο και τρεις φορές, μη λυπηθείς και μη σκυθρωπάσεις. Να χαίρεσαι μάλλον γιατί υποχώρησες σε μια ανάγκη και να ευχαριστείς το Θεό που τήρησες το νόμο της αγάπης και θα έχεις οπωσδήποτε τον ίδιο τον Θεό οικονόμο της ζωής σου. Καμιά φορά εξαιτίας ασθένειας συμβαίνει να πρέπει να φας και δυο και τρεις και περισσότερες φορές. Και τότε πάλι να μη λυπάσαι, γιατί στις αρρώστιες δεν είναι ανάγκη να κρατάς τους σωματικούς κόπους της ασκήσεως, αλλά να υποχωρείς σε μερικά, για να έχεις τη δύναμη να γυμνάζεσαι στους ίδιους κόπους της ασκήσεως. Σχετικά με την αποχή από τις τροφές, δεν εμπόδισε τίποτα ο θείος λόγος, αλλά είπε: «Σας έδωσα τα πάντα σαν να είναι χόρτα και λάχανα, τρώτε χωρίς να εξετάζετε τίποτα»(Γεν. 9, 3. Α΄ Κορ. 10, 26), και: «Δεν μολύνει τον άνθρωπο ό,τι τρώει»(Ματθ. 15, 11). Το να απέχομε λοιπόν από τροφές, αυτό είναι της δικής μας προαιρέσεως και κόπος της ψυχής.

Την αγρυπνία, την χαμαικοιτία και τις άλλες κακοπάθειες, ευχαρίστως να υπομένεις, αποβλέποντας στη μέλλουσα δόξα η οποία πρόκειται να σου δοθεί μαζί με όλους τους αγίους, γιατί τα παθήματα της ζωής αυτής δεν έχουν καμιά αξία σε

σύγκριση με τη μέλλουσα δόξα(Ρωμ. 8, 18). Αν έχεις μικροψυχία, να προσεύχεσαι, όπως λέει η Γραφή(Ιακ. 5, 13). Να προσεύχεσαι με φόβο, με τρόμο, με πόνο, προσεκτικά, στοχαστικά, άγρυπνα. Έτσι πρέπει να προσευχόμαστε και μάλιστα γιατί έχουμε δόλιους και διεστραμμένους εχθρούς. Γιατί όταν μας βλέπουν να προσευχόμαστε, τότε και αυτοί επιτίθενται δραστήρια εναντίον μας και υποβάλλουν στο νου μας εκείνα που δεν πρέπει να θυμόμαστε ή να εννοούμε την ώρα της προσευχής, για να αιχμαλωτίσουν το νου μας και να κάνουν αργή, μάταιη και ανωφελή τη δέηση και ικεσία μας. Γιατί πράγματι είναι μάταιη και ανωφελής η προσευχή, η δέηση και η ικεσία όταν δεν γίνεται με φόβο και τρόμο, προσεκτικά και άγρυπνα. Εκτός από αυτό, όταν παρουσιαστεί κανείς σε άνθρωπο βασιλιά, με φόβο και τρόμο και προσοχή υποβάλλει την αίτησή του. πόσο μάλλον στο Θεό τον Κύριο των πάντων και στο Χριστό το Βασιλιά των βασιλευόντων και Άρχοντα των αρχόντων, πρέπει όμοια να στεκόμαστε και με τον ίδιο τρόπο να κάνουμε την ικεσία και δέησή μας; Πολύ περισσότερο βέβαια. Γιατί Αυτόν και όλο το νοερό πλήθος των Αγγέλων και οι χοροί, με φόβο Τον υπηρετούν και με τρόμο δοξολογούν, ψάλλοντας ακατάπαυστα ύμνο, μαζί με τον Άναρχο Πατέρα και το Πανάγιο και Συναΐδιο Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

Πηγή: stonagona.blogspot.gr